

Storfjord kommune

post@storfjord.kommune.no

Tromsø, 26.08.2025

Dette brevet sendes på vegne av Birdlife Troms, Norges Jeger- og Fiskerforbund Troms, Naturvernforbundet Troms, Skibotn Jeger- og Fiskerforbund, Nordnorsk Botanisk Forening, Framtiden i Våre Hender Nord, og Midt-Troms Naturlag.

Høringsuttalelse: Oppstart for revisjon av Kommuneplanens Arealdel og høring av planprogram Storfjord kommune

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Troms er et samarbeidsnettverk for natur- og friluftslivsorganisasjonene i regionen. Vårt mål er å ivareta natur- og friluftslivsinteressene i Troms fylke ved å styrke og fremme organisasjonenes arbeid, være en møteplass for samarbeid og en arena for kompetansebygging for natur- og friluftslivsorganisasjonene med sitt virke i regionen. I forbindelse med denne høringen har vi samarbeidet med lokallaget Skibotn Jeger- og Fiskerforening om uttalelsen.

Forum for natur og friluftsliv Troms takker også for at fikk utsatt frist til 1 september jmf. kontakt med Nord Troms Plan og Eiendom.

Innspill til arealregnskap

Det er positivt at planprosessen legger opp til bruk av arealregnskap. Det var imidlertid forvirrende at dokumentet på nettsiden het «arealregnskap», men når man åpnet dokumentet het dette «arealstatus». Først på side 30 av 39 i dokumentet som heter arealregnskap kommer man til et kapittel som omtaler og definerer arealregnskap.

Vi foreslår at man enten har et helt eget dokument med bare arealregnskapet eller at det er en innledning med en kort beskrivelse av hvordan man leser dokumentet «arealstatus» på 39 sider.

Dette er særlig viktig når arealregnskap er et nytt verktøy for folk flest som skal medvirke i planprosessen og kommer i tillegg til (med noe likt innhold) det som står i forslag til planprogram.

For eksempel heter det i den offisielle veilederen (som inneholder mange gode råd om formidling av arealregnskap!) for arealregnskap:

- **Arealregnskapet må også være lett forståelig og ta hensyn til hvem som er mottaker for det som formidles. Innledningsvis er det viktig å definere hva arealregnskapet er, og hvilken status det har.** Erfaringer tilsier at noen forstår arealregnskapet som en føring i seg selv, og ikke som et kunnskapsgrunnlag. Dette er viktig å presisere tidlig.¹

Et annet råd om arealregnskap som fremkommer i veilederen og som det kan se ut som man har forsøkt å iverksette i dokumentet «Arealstatus» fremkommer i sitatet nedenfor. Vi anbefaler imidlertid fortsatt at leser får en introduksjon til hvordan man leser dokumentet FØRST- slik det er nå er det vanskelig å orientere seg og selve arealregnskapet er bare en liten del av et stort dokument på 39 sider pluss teksten som fremkommer i selve planforslaget. Vi tror ikke dette gir helt rom for god medvirkning selv om intensjonen unektelig er tenkt å gi mulighet for dette.

- **Et annet grep som kan øke forståeligheten er å sette arealregnskapet inn i en større sammenheng når det formidles.** Det dreier seg om å tydeliggjøre hvilke mål det skal bidra til å oppnå, fortelle om utfordringene kommunen står overfor og hvordan man har tenkt å nå målene.

Det er også noe uklart hva som er kildene for det kunnskapsgrunnlaget som fremstilles- for eksempel er det uklart om det har vært noen dialog med for eksempel ulike beitenæringer på forhånd eller om beskrivelsen av for eksempel landbruk og reindrift er mer «generisk» og generell, på slike tema ville det jo vært av interesse å vite om det er noen særpreg i den enkelte kommune for eksempel som er viktig å ta hensyn til i den videre planprosessen.

Innspill: Kommuneplanens samfunnsdel – satsningsområder som tas med videre inn i arbeidet med arealdelen.

1. Den gode oppveksten

Det er positivt at kommunen har en klar målsetning om at barn skal ha gode læringsarenaer og et helsefremmende lokalmiljø. I denne sammenheng vil vi fremheve at en intakt natur med muligheter for å høste av naturen, friluftsliv, økosystemtjenester (som rent vann, luft med mer) og naturen som klasserom (Læring i friluft) er en stor del av denne målsetningen med arena for læring og lokalmiljø. Vi foreslår derfor følgende setning for å klargjøre denne sammenhengen for bedre måloppnåelse:

- **Bevaring av naturverdier i kommunen er en viktig ramme for å oppnå målene på satsningsområdet, med betydning for både oppvekstmiljø, tilgang på naturtjenester og uteklasserom.**

2. Det gode hverdagslivet

«Vi skal ha helsefremmende omgivelser og tilbud som forebygger sykdom gjennom hele livet. Estetikk skal vektlegges i planlegging og drift, gjennom å blant annet stille krav til utforming, vedlikeholdsplaner og forskjønningstiltak.»

¹ <https://www.regjeringen.no/contentassets/7b1e7130c0fc4d1993f2f7aac1a1a508/no/pdfs/arealregnskap-i-kommuneplan.pdf>

Det er positivt at helsefremmende omgivelser trekkes frem- vi håper dette også inkluderer natur, kultur og landskapsverdier og uterommet i kommunen som har sterke kvaliteter pr. i dag.

3. Det attraktive nærings- og arbeidslivet

«I Storfjord er primærnæringene viktig og vi skal bidra til utvikling av næringene, for å sikre sysselsetting og lokal matproduksjon. Vi skal bidra til at reindriften utvikler seg videre, både økologisk-, økonomisk- og kulturelt bærekraftig.»

Det er positivt at kommunen ser verdien av primærnæringene i sin kommune og styrking av lokal matproduksjon- dette er positivt for kultur, natur og det å få mer kortreist mat. Vi gjør også oppmerksom på at utstrakt hyttebygging og andre reiselivsplanlegg i LNFR områder utgjør en reell risiko for disse verdiene og erfaringer fra andre deler av landet viser betydelige negative effekter.

4. De gode rammebetingelsene

«Arealbruken skal sikre bærekraftig planlegging av bolig- og næringsarealer. I sentrumsutviklingen skal den myke trafikanten og stedsutvikling være i fokus. Det skal bli lettere å gå, sykle og sparke, i, og mellom bygdene våre.

*Infrastruktur er viktig, og vi vil være pådriver for oppgradering av nasjonalt, regionalt og lokalt veinett. Vi er positive til jernbaneforbindelse i kommunen. **Vi er åpne for fornybar energiproduksjon og ønsker å sikre at naturressurser forvaltes til fellesskapets beste.»***

Forum for natur og friluftsliv Troms mener det er positivt at kommunen har fokus på bærekraftig arealplanlegging, **men vi savner et større fokus på å ta vare på og prioritere de store og betydelige naturverdiene kommunen rår over.**

Vi mener Storfjord kommune med sin vannkraft – som allerede har medført betydelig forringelse av naturverdiene i kommunen- ikke bør åpne for ytterligere kraftproduksjon i kommunen. **Vi mener i denne sammenheng at utvidelse av vannkraft og vindkraft ikke vil bidra til mer bærekraft eller bolyst i kommunen. Vi viser til at vi tidligere har hatt seminar og befaring i kommunen om vindkraftutredning og viser i denne sammenheng til sammendrag fra dette arrangementet:**
<https://fnf-nett.no/troms/oppsummering-fra-seminarrekka-i-nord-troms-vindkraft-natur-og-friluftsliv-pa-agendaen/>

Vi er også kjent med at en rekke brukere- både lokale og tilreisende- har uttrykt en stor og betydelig bekymring for at Storfjord skal tape svært viktige naturverdier ved ytterligere utbygging av kraftproduksjon.

Å verdsette naturen riktig er viktig for å løse naturkrisen

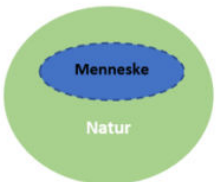
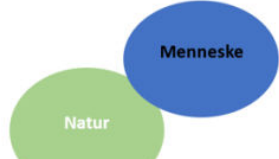
I 2022 kom det en viktig rapport fra Naturpanelet som viste til at vi trenger å verdsette naturen på en annen måte enn i dag skal vi løse natur (og klima) krisen.

Sammendrag av de viktige funnene er tilgjengelige [HER](#). Vi håper Storfjord kommune i planprosessen vil beskrive nettopp ulike verdier kommunen får fra naturen og åpne for gode prosesser der det er mulig å formulere disse- det tror vi vil være av nytte for videre utvikling i en kommune med så mye flott natur som Storfjord har. Det mest vanlige ifølge rapporten er dessverre følgende funn:

Til tross for det store mangfoldet av verdier vi får fra naturen, inkluderer de fleste beslutningsprosesser kun et smalt sett med verdier. Det går på bekostning av både naturen,

samfunnet og framtidige generasjoner. Beslutningsprosessene ignorerer ofte verdier for urfolk og lokalsamfunn.

I den samme rapporten: <https://kommunikasjon.ntb.no/pressemelding/17937431/ny-rapport-om-verdisetting-av-natur?publisherId=17847187> kommer det også frem at det er ulike bærekraftsbaner som kan vise vei til en mer bærekraftig fremtid og bevissthet rundt hvordan disse ser ut kan være positivt i planlegging. Det er utarbeidet en modell av dette i en norsk doktorgradsavhandling:

Grøn vekst / grøn økonomi	Vekstfri utvikling	Økokulturelt forvalterskap	Naturvern
✓ Problemet er mangel på "grøne" investeringar ✓ Ein kan fråkopla vekst og miljøødeleggingar m.a. gjennom teknologisk utvikling ✓ Satsing på grøn industri og digitalisering i distriktområde ✓ Søkelys på nytte og effektivitet	✓ Problemet er veksten som driv auka forbruk og miljøødeleggingar ✓ Ignorere eller forlate BNP som eit mål på samfunnsmessig framgang ✓ Tilstrekkelegheit, småskala produksjon og forbruk ✓ Søkelys på omsorg, samspel og mangfaldige verdier	✓ Strukturelle ubalansar i maktforhold er hovudproblem ✓ Søkelys på lokale rettigheter og tradisjonskunnskap om natur og økosystem ✓ Reform av jordbruk og matproduksjon ✓ Relasjonelle verdier	✓ Menneskeleg forstyrning av natur er den viktigaste bærekraftstrusselen ✓ Ynskje om store, samanhengande verneområde ✓ Tenestebasert økonomi med mindre ødeleggende bruk av natur ✓ Økosentrisme og ibuande verdier
			

Modellen over ulike bærekraftsbaner identifisert av Naturpanelet er laget av forsker Elisabeth Veivåg Helseth, presentasjon og opptak av henne på dette temaet er tilgjengelig [HER](#).

Grønn omstilling og bærekraft- innspill

Under kommer det sitat fra planforslaget og beskrivelse av mulige dilemma og arealkonflikter- og vi mener modellen over med de fire bærekraftsbanene kan være bevisstgjørende i disse diskusjonene om hva grønn omstilling kan være, hvordan det kan se ut tilpasset de enkelte kommunene og deres forutsetninger. Og hva som skal til for å ivareta natur og kulturverdier i den enkelte kommune. Vi ser også at det er vist til Naturavtalen blant annet i tabellen over målkonflikter og Naturpanelet har en viktig rolle i å belyse blant annet hvordan vi kan nå målene i denne avtalen.

*«**Natur, klima og bærekraft** Kommunen har rike naturressurser og en lang tradisjon for bærekraftig bruk av naturen. Samtidig oppstår stadig arealkonflikter mellom ulike næringer, som havbruk, turisme, fiske, landbruk, industri, reindrift og energiutbygging. Klimaendringer stiller i tillegg nye krav til arealplanlegging, blant annet gjennom et mer komplekst naturfarebilde.*

Her er det avgjørende med helhetlig og kunnskapsbasert arealforvaltning, som balanserer ulike hensyn og legger til rette for grønn omstilling. Muligheter finnes i god arealtilrettelegging for utbyggingsområder, samtidig som sårbare områder skjermes og bevaringsverdier ivaretas. S. 10.»

- FNF Troms mener det kan være av stor verdi at kommunen i sin planprosess ser nærmere på grønn omstilling og hvordan en slik omstilling ser ut i de ulike bærekraftsbanene som finnes.

Målkonflikter:

Vi vil også bemerke at det også er bevisstgjørende at planforslaget er tydelig på hvilke målkonflikter som er til stedet (side 18 i planforslaget). **FNF Troms ønsker at der det er målkonflikt er det naturlig å prioritere naturverdiene eller søke andre måter å oppnå målene på som ikke skader naturen.** Bit for bit nedbygging er en realitet og akkurat nå er presset stort i rurale områder som forvalter vår siste «villmark» - det er et stort ansvar vi håper vi kan oppfordre til å finne gode løsninger på.

Kultur, identitet og samiske interesser

«Tre stammers møte, med samisk, kvensk og norsk kultur står sterkt i regionen, men også her utfordres tradisjonelle bruksområder og kulturverdier av nyere arealkrav og inngrep. Landbruk, reindrift, fiskeri, utmarksbruk, friluftsliv og kulturminner kan komme under press.

Arealforvaltningen må ta hensyn til urfolks- og minoritetsrettigheter, og sikre medvirkning og respekt for tradisjonelle bruksmønstre. Bevaring av kultur-, friluftsliv- og naturarv gjennom arealplanlegging er en viktig ressurs for lokalbefolkningen, lokal identitet, og for nye næringer som reiseliv»

Vi støtter at dette er svært viktige hensyn i planleggingen og arealforvaltningen- og at vi må jobbe for at også kommende generasjoner kan oppleve friluftsliv, natur og landskap, kultur og at vi som samfunn ikke bryter grunnleggende rettigheter for urfolk og minoriteter.

Konsekvensutredninger

«I tillegg til generelle krav til KU, er det for KPA tre absolutte krav:

- Det skal gis en beskrivelse av virkninger for miljø og samfunn for hvert nytt utbyggingsområde planen omfatter.*
 - KU skal inneholde en vurdering av de samlede arealbruksendringene i planen, altså hvordan miljø og samfunn blir påvirket av summen av de foreslåtte enkeltområdene.*
 - KU, med redegjøring for punktene over, skal legges ut til offentlig høring. I tilfeller hvor det kommer frem berettigede innvendinger til KU, skal det utføres tilleggsutredninger. Disse skal sendes på høring før plansaken kan tas opp til sluttbehandling.»*
- **FNF Troms mener det er positivt med absolutte krav i tillegg til standardinnhold, men lurer på om det også er vurdert krav om uavhengige utredere? Vi mener det også er viktig at utredninger og kartlegging blir foretatt over et tilstrekkelig tidsrom (lengde) og på tidspunkter som er økologisk meningsfulle.**

Planprogram - vannmiljø

«Er kunnskapsgrunnlaget godt nok for planer med virkning på vannmiljø?»²

- ved behov stille krav om nye utredninger

- sikre utredning av virkninger for miljøtilstand i forhold til miljømål - sikre at nødvendige avbøtende tiltak blir belyst»

² <https://www.statsforvalteren.no/contentassets/55492ff8e8e74726afbac0d556da026d/forventninger-til-kommunen-sitt-arbeid-med-vannforskriften.pdf>

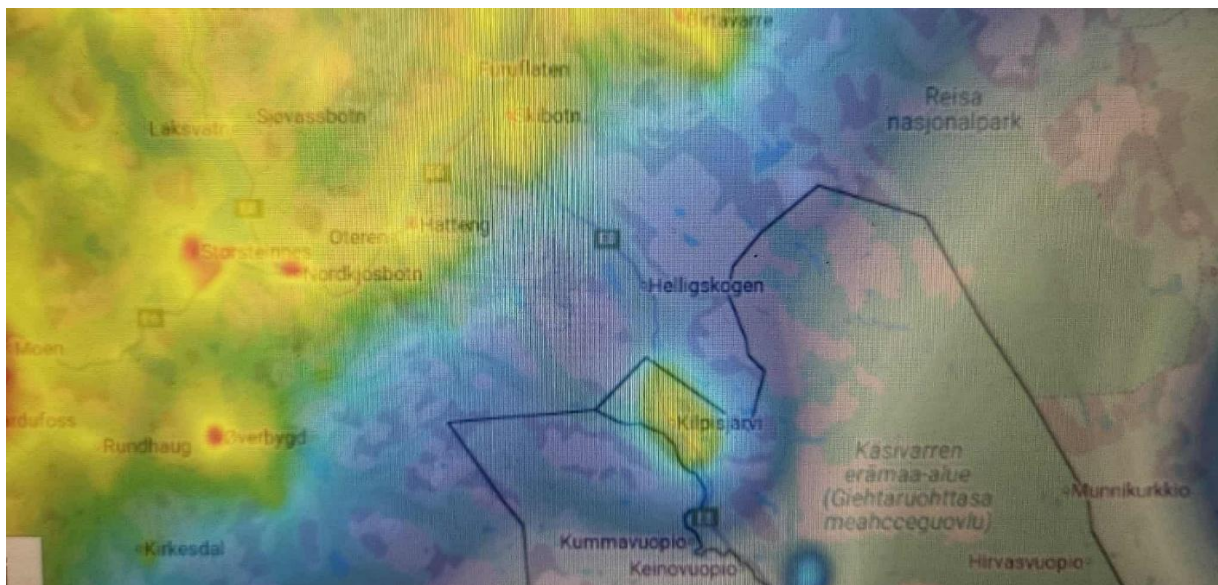
- Vi vil også legge til at på vannmiljø er også lokal kunnskap en kilde som bør være med. (side 22 i planprogrammet).³

Lysforurensning og KU

Det er litt uklart om dette er en del av utredningsprogrammet, men vi oppfordrer sterkt til at dette innlemmes- og det er også kommet en ny fagmelding på dette temaet:

<https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/fagmeldinger/2025/april/kunnskap-om-lysforurensning-samlet-i-en-ny-fagrapport/>

Storfjord kommune har betydelig lysforurensning, men også såkalt klasse 2 områder/ bortle 2 som indikerer et område med ekstremt mørk himmel der man kan se deler av himmelen som i stor grad er usynlig fra områder med mer lysforurensning. Dette er også en kvalitet som er etterspurt av grupper av astronomer i verden som ikke har tilgang på dette i deres egne områder. Det er også en spesiell kvalitet for **friluftsliv og naturmangfold**: <https://fnf-nett.no/troms/adventswebinar-naturlig-natt-verdien-av-en-mork-himmel/> og **kultur**: <https://ndla.no/nb/r/naturfag-pb/den-samiske-stjernehimlen/3af8b81836> . Se mer her: <https://www.handprint.com/ASTRO/bortle.html>

Medvirkning

Det er positivt at kommunen ønsker å legge til rette for god medvirkning. FNF Troms vil også oppfordre til en variasjon i hvordan møtene legges opp. Ikke alle er like komfortable i et typisk møterom, mange opplever det enklere å uttrykke seg for eksempel på en gåtur eller medvirkningsopplegg utendørs/ i nærheten av relevante saker å medvirke om. Dette er også

³ <https://www.vannportalen.no/organisering2/organisering-av-vannforvaltningen/> og her: <https://nmbu.brage.unit.no/nmbu-xmlui/handle/11250/3021893> (I tråd også med naturmangfoldloven § 8 som er relevant ved utredning i forhold til vannmiljø). Forskningsprosjektet i Målselv (Fjord til fjell) forsker på bruk av lokal kunnskap relatert til vannmiljø og deres presentasjon er tilgjengelig her: <https://fnf-nett.no/troms/natur-i-nord-konferanse-og-workshop-vassdrag-og-elvedelta-25-26-november-2024/>

prosesser som utforskes i regi av konvensjonen for biologisk mangfold der lokal kunnskap og tradisjonskunnskap er sentralt i mange saker.

Vi ønsker lykke til med videre planprosess og bidrar gjerne med kontaktinformasjon til organisasjoner, innlegg, referansegrupper eller kommunisere muligheter for medvirkning og saksgang.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Troms

Christine Myrseth
Koordinator
FNF Troms

